

Ιούνιος 2009, Γιώργος Δουατζής

Με μεγάλη χαρά φιλοξενούμε αυτό τον μήνα έναν σπουδαίο άνθρωπο της τέχνης, έναν πραγματικό **ποιητή** και πεζογράφο, τον **Γιώργο Δουατζή**.

Παρακάτω παρατίθεται ένα μικρό τμήμα από λόγια που έχει πει ο Γιώργος Ικαρος Μπαμπασάκης για τον ποιητή. Επιπλέον, παραθέτουμε τη συνέντευξη που έδωσε ο Κ. Γιώργος Δουατζής στον υπεύθυνο του σταθμού μας κ. Λ. Μητρόπουλο, όπως επίσης και ορισμένα δείγματα της δουλειάς του που μας συγκίνησαν ιδιαίτερα.

«Ο γραπτός του λόγος «απλώνεται ν' αγκαλιάσει το συναίσθημα, να κινήσει τη συγκίνηση να γίνει μια γλυκιά μικρογραφία ενός ουτοπικού σύμπαντος, μιας πλάσης στην οποία θα άξιζε πολύ να ζούμε».

«Ο Γιώργος Δουατζής γυμνάζει τη σκέψη σε απογύμνωση», όπως έλεγε ο Καρούζος. Αποψιμυθιώνει το ποίημα. Ψιμύθια, στολίδια, κοσμήματα αφαιρούνται, απορρίπτονται, γίνονται ακριβώς απορρίμματα, ώστε να μείνει η λέξη γυμνή, το νόημα γυμνό, οι σημασίες γυμνές. Δεν θέλει να κρυφτεί πίσω από μια ποιητικότητα, κεκοσμημένη μα αβαρή. Δεν θέλει να κρύψει ντροπαλά ή φοβισμένα τη συγκίνηση και το ρίγος, μα, απεναντίας, να τους επιτρέψει τη λάμψη, τη φωνή, το τραγούδισμα. »
«Μια ποίηση που δεν αντλεί από την ιστορία της ποίησης τόσο, όσο από την ιστορία της ζωής.» **«Οι λέξεις του δεν είναι καμωμένες για να συναντήσουν άλλες λέξεις αλλά για να συγκινήσουν ανθρώπους ζώντες και παλλόμενους από ζωή.»** «Σ' ευχαριστούμε, ποιητή, που μας γυρίζεις πάλι σε μια απλότητα που ολοένα και περισσότερο μας λείπει!»
- Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης -

Ο Γιώργος Δουατζής γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε οικονομία στην Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή της Θεσσαλονίκης και Κοινωνιολογία στο VIII Πανεπιστήμιο στο Παρίσι. Δημοσιογράφος από το 1974 εργάστηκε σε εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, ως ρεπόρτερ, αρθρογράφος, πολιτικός αναλυτής, διευθυντής. Δίδαξε σε Σχολές Δημοσιογραφίας και ήταν εισηγητής σε συνέδρια για θέματα Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Γράφει συστηματικά από την εφηβεία του. Πρώτη του εμφάνιση το 1971 στην Ποιητική Ανθολογία της Νέας Ελληνικής Γενιάς των εκδόσεων 'Αγκυρα. Δεύτερη εμφάνιση, η παράσταση χοροδράματος, βασισμένη στο ποίημά του

«Αντικρουόμενα σύμβολα και πορεία στο φως» τον Μάιο 1973 σε μουσική Γ. Τσαγκάρη και χορογραφία Έλλης Παρασκευά.

Ακολουθούν τα έργα:

1. Γραφτά – 1976.
2. Τ. Αυτοδιοίκηση – 1986.
3. Τα Μικρά – 1996.
4. Απάνθισμα Τάσου Λειβαδίτη – 1997.
5. Προς Δέκα Επιστολή – 2001.
6. Προς Δέκα Επιστολή – Τα Ανεπίδοτα – 2003.
7. Σπονδές – 2004.
8. Τα Μικρά Β' – 2004.
9. Τα κόκκινα παπούτσια – 2004.
10. Το Κουμπί – 2004.
11. Περί Σχεδίου ο Λόγος (συλλογικό, σχέδια Μιχ. Αμάραντος) – 2006.
12. Μη φεύγετε κύριε Ευχέτη – 2008.
13. Συνομιλία με το Νυχτερινό Επισκέπτη – 2008.

Μικρά

(Μικρές ποιητικές συνθέσεις του Γιώργου Δουατζή)
(επιλέχθηκαν από το Radio Art, ηχογραφήθηκαν και ακούγονται κατά τη διάρκεια του προγράμματος)

1. Όταν φτάσεις στη σιωπή θα ξέρεις.
2. Τραγούδα το χειμώνα, που σε έκανε να νιώσεις την 'Ανοιξη.
3. Να στοχάζεσαι μόνο είναι εγωϊσμός. Να στοχάζεσαι και να δίνεις, είναι καθήκον.
4. Ένας σκοπός, δεν είναι δα και μικρή υπόθεση.
5. Είδωλα. Λιβάνι τους η ανθρώπινη ματαιοδοξία.
6. Αυταπάτη ανόδου. Τρέχει ανάποδα σε κυλιόμενη σκάλα.
7. Η μνήμη βοηθάει να πας βαθιά στο μέλλον.
8. Προσποιητή μετριοφροσύνη. Χυδαιότερη από την έλλειψή της.
9. Η προοπτική γεννάει όνειρα. Κι είναι από τις ωραιότερες η μοιρασιά τους.
10. Υπάρχω. Είπαν ότι με αγαπάνε.
11. Κάπου εδώ. Σε τούτο τον μικρόκοσμο κρύβεται η ευτυχία.
12. Άρχισε τα όνειρα πριν το χάραμα και ξέχασε το παράθυρο κλειστό.
13. Καλοντυμένος. Η φόδρα στο σακκάκι του με τρύπα, στη θέση της καρδιάς.
14. Όσο κι αν σε βαραίνει η θλίψη, πλύνε το πρόσωπο βάλε τα καλά σου και βγες στο φως. Μέσα από τη λάσπη τους, θα αναδυθείς πεντακάθαρος. Βγες στους ανθρώπους και κυρίως στο φως.
15. Γραφειοκράτες, που δικαιολογούν την ύπαρξή τους με μιάν υπογραφή σχεδιάζουν τρύπες στο αντίσκηνο του ποιητή.

16. Το πρώτο βήμα ελευθερίας, όταν δεν ήθελε να αποδείξει στον εαυτό του τίποτα. Δεύτερο, όταν δεν ήθελε να αποδείξει τίποτα στους άλλους.
17. Ερωτευμένος με τη ζωή και χορτάτος τόσο, που ο θάνατος δεν θα του στερούσε τίποτα.
18. Υπάρχουν ταίρια που το ένα μισό εξαφανίζει το άλλο, αγνοώντας ότι εξαφανίζεται αυτό το ίδιο το ταίρι.
19. Το μοναδικό ρούχο που μας ζεσταίνει τους χειμώνες, είναι οι στιγμές, που δεν αποτελούν είδηση για κανέναν.
20. Φτιάχνουμε βάρθρα ειδώλων και δεν ξέρουμε τι να στήσουμε πάνω τους. Κάποιοι τα τυλίγουν με πλαστικές σημαίες συγκεντρώσεων.
21. Μα, τι φταίει εκείνη που την φόρτωσες με όσα ήθελες να 'χει;
22. Να φοβάσαι τις αποστάσεις. Ωραιοποιούν το παρελθόν και τους ήρωές του.
23. Στην ανωνυμία, πλουσιότερος.
24. Έγδαρε το πρόσωπο, αλλάζοντας μάσκες αυτοσυντήρησης.
25. Οι ναυτικοί χαμογελούν, γιατί έζησαν τη μοναξιά ανάμεσα σε ανθρώπους και αγάπησαν ότι φοβόνταν περισσότερο. Τη θάλασσα.

Συνέντευξη του κ. Γιώργου Δουατζή στον κ. Λάμπρο Μητρόπουλο

- Αγαπητέ, κ. Δουατζή, είναι μεγάλη τιμή και χαρά για εμάς που σας φιλοξενούμε στο Radio Art

Δική μου η χαρά για την πρόσκληση στο Radio Art, το φιλόξενο ηλεκτρονικό σας σπίτι, αυτή την όαση πολιτισμού που τόσο έχουμε ανάγκη στους χαλεπούς καιρούς που ζούμε. Σας εύχομαι κουράγιο και διατήρηση της πίστης σας σε αρχές και αξίες αισθητικής και ζωής.

- Γνωρίζω ότι η ποίηση είναι η μεγάλη σας αγάπη. Τι είναι, όμως, η ποίηση;

Θρησκεία χωρίς θεούς και μόνο πίστη. Η σκαλωσιά για την οικοδόμηση του ευγενέστερου συστήματος αξιών. Η ευλογία να μπορείς να πετάξεις με ένα μολύβι κι ένα χαρτί, να μεθύσεις χωρίς αλκοόλ. Η σκληρή κι ανελέητη αγαπημένη. Σκυτάλη που δεν φθάρηκε ποτέ, νοτισμένη από χιλιάδες ανθρώπινες ψυχές. Το μεγαλύτερο, το πιο βαθύ, το μέγα, έως θανάτου πάθος. Θα μπορούσα να γεμίσω σελίδες με ορισμούς και φυσικά δεν θα όριζα ποτέ τις διαστάσεις της.

- Ποιος ο ρόλος του ποιητή σήμερα;

Η διαρκής υπενθύμιση της ανθρωπιάς, της φθαρτότητας και της θνητότητας. Των τριών «κλειδιών» που μας κάνουν σώφρονες, ταπεινούς και προσφέροντες.

- Τι είναι ένα ποίημα για σας;

Χάρτινοι απόγονοι. Η μετάγγιση του βάρους της καρδιάς σε λευκά χαρτιά. Η μεγάλη ανάσα για να συνεχίσω την πορεία. Τραγουδι. Ζωογόνο ως νερό, οξυγόνο, αίμα, φωτιά, γη κι ουρανός. Ως έρωτας μέγας κι ασίγαστος.

- Μπορεί η ποίηση να αναπληρώσει αυτό που δεν μπορείς να ζήσεις, όπως έχει πει η Κική Δημουλά;

Νομίζω πως η Ποίηση δεν αναπληρώνει. Πληρώνει μαγικά και σε βυθίζει στον πυρήνα της ζωής.

- Μπορεί η ποίηση να μας οδηγήσει στη ευτυχία;

Αν ευτυχία είναι ο σκληρός κάματος, η ευθεία ματιά στην αλήθεια που μόλις την αγκαλιάσεις ίσως αυτοαναιρεθεί, το συνεχές δόσιμο και η άδολη αγάπη, άλλος δρόμος από την Ποίηση για να φτάσεις σε αυτήν δεν υπάρχει.

- Τι άλλο θα μπορούσε να μας οδηγήσει στην ευτυχία;

Είναι απόλυτα προσωπική έννοια η ευτυχία. Για μένα στην ευτυχία θα μπορούσε να οδηγήσει ο συνδυασμός αγιοσύνης (μακριά από θρησκείες), ανδρείας και γενναιότητας.

- Ποιες είναι οι σύγχρονες φυλακές του ανθρώπου;

Οι κατασκευές του που τάχα τον απαλλάσσουν από τις σύγχρονες φυλακές.

- Κάπου λέτε στο μυθιστόρημα σας «Μη φεύγετε κύριε Ευχέτη», «ότι οι σκιές δεν χάνονται ποτέ, μας συνοδεύουν μέρα και νύχτα, στο φως και στο σκοτάδι μας συνοδεύουν». Η ελπίδα έστω δεν μπορεί να μας απομακρύνει από αυτές;

Η ελπίδα μπορεί να μας οδηγήσει πίσω από κάποιες σκιές, όπου βρίσκεται σίγουρα φως, αλλιώς δεν θα υπήρχαν. Γιατί όμως να απομακρυνθούμε από αυτές; Μπορεί να είναι σκιές παρόντος, παρελθόντος ή μέλλοντος. Σκιές πάντως, μιας διαδρομής, αγώνα, ζωής. Και δε γνωρίζω σκιά που να μη μου έδωσε υπέροχα μαθήματα. Ας χορέψουμε μαζί τους. Και ίσως βρούμε το σωστό βηματισμό ή ακόμα και το πιο ταιριαστό μας ταίρι.

- Είναι η τέχνη θέμα υποκειμενικό ακόμα και όταν υπάρχει αρκετός εξοπλισμός αντικειμενικών κριτηρίων;

Στην τέχνη και τη ζωή, ο υποκειμενισμός υπάρχει ερήμην μας. Και ως δημιουργός και ως δέκτης του έργου τέχνης, υποκειμενικά θα δράσεις. Όσο για τα αντικειμενικά κριτήρια, υποκειμενικά ορίζονται κι αυτά. Κι έπειτα, μπροστά σε ένα μεγάλο έργο τέχνης, πού, πώς και γιατί να σκεφτείς τα περί υποκειμενικότητας ή μη του καλλιτέχνη ή της τέχνης; Προτιμάς φαντάζομαι να αφεθείς στο ... υποκειμενικό και άπληστο ρούφηγμα της αισθητικής απόλαυσης.

- Είναι εφικτό να ξεχωρίσεις την αλήθεια από τη σκοπιμότητα και να βαδίσεις μόνο με την αλήθεια;

Αν μιλάμε για τη σύναψη της αλήθειας με την πορεία του ανθρώπου προς το «συμφέρον» του, ήτοι τη σκοπιμότητα, τα πράγματα δυσκολεύουν. Όσοι άνθρωποι όμως θέλουν, πιστεύω ότι μπορούν σε μεγάλο βαθμό να ξεχωρίσουν την αλήθεια τους. Τα όρια στο βάθος είναι σαφή. Οι γνήσιοι δημιουργοί, πιστεύω βαθιά πως δεν έχουν τέτοια διλήμματα. Για αυτούς η αναζήτηση της επόμενης κάθε φορά αλήθειας είναι μονόδρομος. Και η σκοπιμότητα γι' αυτούς είναι αδιέξοδη. Σκοτώνει το ουσιαστικό.

- Η εξουσία εμπεριέχει τη βία και την έννοια της υποταγής, όπως λέτε κάπου στο μυθιστόρημα σας «Μη φεύγετε κύριε Ευχέτη». Είναι εφικτό όμως να υπάρξει κοινωνικό σύστημα χωρίς εξουσία;

Όχι. Φοβάμαι όμως ότι η εξουσία των αντιεξουσιαστών θα μπορούσε να είναι σκληρότερη αυτής των εξουσιαζόντων. Ίσως κάθε έμβιο, θέλοντας να μετέχει σε ομάδα, ορίζεται αυτοβούλως ως εξουσιαζόμενο. Όπως και να έχει, ο Ποιητής από τη φύση του ασφυκτιά και πάντα βρίσκεται εν δυνάμει απέναντι σε κάθε μορφή εξουσίας. Άλλως, θα έχει οριστικά ξεστρατίσει.

- Από καταβολής κόσμου, είμαστε θεατές της επικράτησης των ισχυρότερων και του καταποντισμού των αδυνάτων. Θα θέλατε να το σχολιάσετε αυτό;

Μιλάτε προφανώς για την ισχύ των πλουσίων και των κτητόρων της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης, οι οποίοι κινούν τους μηχανισμούς εξουσίας. Μιλώντας όμως για την ισχύ των γνήσιων δημιουργών, των πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι παράγουν και δίνουν έργο στον κόσμο, ποιους θα πρέπει να εκλάβουμε ως αδύνατους; Οι επιλογές ορίζουν και τη ματιά μας. Πώς μπορούν οι φερόμενοι ισχυρότεροι να καταποντίσουν έναν Όμηρο, Αρχίλοχο, Σεφέρη, Ελύτη, Λειβαδίτη... Πώς;

- Συμφωνείτε ότι η φιλοσοφία σήμερα δεν μπορεί να υπηρετήσει τίποτα και κανέναν, όπως λέει ο Αξελός;

Η φιλοσοφία το ελάχιστο που μπορεί, είναι να ασκεί το μυαλό μας. Το μέγιστο, να μας οδηγεί στο κουράγιο να αποδεχόμαστε τη ρευστότητα κάθε ευρήματος και να οικοδομούμε ένα σωτήριο, απολύτως προσωπικό αξιακό σύστημα. Εικάζω πως η ρήση του σπουδαίου μας Αξελού, τον οποίο εκτιμώ βαθύτατα, δίνει το στίγμα της πικρίας του για τον σημερινό κόσμο.

- Είσαστε αισιόδοξος για το μέλλον;

Είμαι από τη φύση μου αισιόδοξος. Αφού ο άνθρωπος κατάφερε να πιθασεύσει τόσα από τα ζώδια του ένστικτα που τον απανθρωπίζουν, ίσως η ζωή να γίνει καλύτερη. Κι έπειτα αναλογίζομαι πόσο χειρότερη θα μπορούσε να είναι. Νομίζω πως από τη στιγμή που αποφασίζεις να ζεις, οφείλεις να είσαι αισιόδοξος για να μπορείς να παλέψεις.

- Σας απασχολεί ο χρόνος που περνάει;

Με απασχολεί ως μέτρο αυτών που δεν έχω κάνει ακόμα. Και δυστυχώς αυτά είναι πάρα πολλά. Λέτε να βρίσκω δικαιολογίες παράτασης ζωής; (γέλια) Από τη μία λέω πως δεν προλαβαίνω κι από την άλλη σκέπτομαι ότι δεν μου ζήτησε κανείς πέραν του εαυτού μου να προλάβω κάτι.

- Σε κάποια παλαιότερη συνέντευξη είπατε ότι δεν φοβάστε τον θάνατο. Μπορούμε να συμφιλιωθούμε μαζί του; Πώς;

Δεν ξέρω αν η αποδοχή της πραγματικότητας αποτελεί συμφιλίωση. Εγώ έχω αποδεχθεί ότι ο θάνατος είναι πράξη ζωής. Αλλά η τελευταία. Μπορείτε να φανταστείτε μια ζωή χωρίς τέλος; Θα έπρεπε να σταματήσει η αναπαραγωγή. Θα είχαμε μια ζωή χωρίς γέννηση, δημιουργία. Νομίζω πως χωρίς το θάνατο θα ζούσαμε το απόλυτο τέλμα. Δηλαδή έναν οδυνηρότερο θάνατο.

- Θα πρέπει οι ποιητές να αναζητούν μια ασφαλέστερη στέγη; Ίσως την αναγνώριση;

Η ασφάλεια (της στέγης;), προϋποθέτει καταφυγή, μερική ακινησία. Η αναγνώριση είναι η μεγάλη παγίδα, η ετοιμόρροπη, η ασταθής στέγη. Η ταπεινότητα - και όταν υπάρχει η αναγνώριση - είναι το εργαλείο που συνδέει το γνήσιο ποιητικό έργο με τη ζωή του ποιητή. Όταν κατακτήσεις την ταπεινότητα πιστεύω πως δεν χρειάζονται στέγες. Υπεραρκεί ο θόλος της υψίστης τέχνης.

- Εάν η ζωή σας γυριζόταν σε ταινία, πώς θα θέλατε να είναι το τέλος;

Να τελείωνε με τη γέννησή μου. Και να έδειχνε ένα χαρτί αιωρούμενο στον άνεμο με στίχους που έγραψα οχτώ ετών. Αλλά για την ατομική ζωή μας ποιος νοιάζεται, όταν υπάρχει η πραγματική ζωή...

- Οι απαντήσεις σας είμαι σίγουρος ότι θα γίνουν δροσερό αεράκι και θα φυσήξουν χαρά, αισιοδοξία και ευτυχία στις καρδιές των ακροατών μας. Προσωπικά με έχετε συγκινήσει πολύ και θα ήθελα να κρατήσω για πάντα μαζί μου κάποια απο τα λόγια που είπατε σε μια απο τις παραπάνω απαντήσεις σας, οτι «Η ελπίδα μπορεί να μας οδηγήσει πίσω από κάποιες σκιές, όπου βρίσκεται σίγουρα φως, αλλιώς δεν θα υπήρχαν... είναι σκιές μιας διαδρομής, αγώνα, ζωής... ας χορέψουμε μαζί τους». Ας συνοδέψουμε λοιπόν τον χορό με τις σκιές με μουσικές του Astor Piazzola και του Rene Aubry που επενδύσαμε αποσπάσματα από το εξαιρετικό βιβλίο σας «τα κόκκινα παπούτσια», και θα ακούγονται από το Radio Art στη ροή του προγράμματος μας, μαζί με απαγγελίες ποιημάτων σας. Ειλικρινά σας ευχαριστώ πολύ, κ. Δουατζή.

Εγώ ευχαριστώ που στηρίζετε το έργο μου και τη διάχυσή του στο διαδίκτυο. **Θα ήμουν ευτυχής αν η κουβέντα μας αγγίξει την ψυχή έστω και ενός ακροατή σας.** Τότε μόνο θα έχει λόγο ύπαρξης η συζήτησή μας. Να είστε πάντα καλά και δημιουργικός.